
Mål och budget 2020-2022

Äldrenämnden

2020

Innehållsförteckning

1	Ansvar och uppgifter	3
2	Kortfattad beskrivning av utgångsläge	4
3	Nämndens fokus och resultatindikatorer 2020-2022	5
3.1	Bästa utveckling för alla	5
3.2	Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka	6
3.3	Stark och balanserad tillväxt	7
3.4	Maximalt värde för skattepengarna	8
4	Jämförelser med andra kommuner	9
5	Resursfördelning	11
5.1	Ramärendet	11
5.2	Nämndyttrande	11
6	Checkar och avgifter	19
7	Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2040	21
8	Övriga uppdrag	22
9	Motioner	23

Bilagor

Bilaga 1: mål och budget tabell ÄLN

1 Ansvar och uppgifter

Äldrenämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten, exklusive ekonomiskt bistånd, kommunal vård och omsorg och de uppgifter som enligt annan lag eller författning ankommer på socialnämnd avseende personer över 65 år. I detta ingår ansvar som ytterst vårdgivare enligt 11 kap 1§ hälso- och sjukvårdslagen. Nämnden ansvarar för myndighetsutövning för den enskilde samt finansiering och kvalitetsuppföljning av utförare och anordnare inom området.

2 Kortfattad beskrivning av utgångsläge

I rankingen om att vara bland de 10% bästa kommunerna avseende kvalitet och effektivitet har Nacka gått från plats 25 till 60 för 2017. Äldrenämnden har förbättrat sig något avseende kvalitet efter 2017 års vikande resultat.

Tillgången till platser på särskilt boende är god. Under året öppnade ytterligare ett särskilt boende, Silver Life i Graninge

För att möta den demografiska utvecklingen har Äldrenämnden tagit fram en strategi för hälsosamt åldrande som pekar ut utvecklingsområden som ska ge seniorer förutsättningar att vidmakthålla en god hälsa och känna välbefinnande.

Behovet av hemtjänst och antalet personer som bor på särskilt boende har ökat till följd av en snabbare utskrivningsprocess från slutenvården, ett halverat antal korttidsplatser samt en längre boendetid i snitt på särskilt boende.

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård påverkar både myndighet och anordnare och är ett omfattande omställningsarbete. Ett arbete har påbörjats kring förändrat arbetssätt för att den enskilde fortsatt ska uppleva en samordnad och trygg utskrivningsprocess.

3 Nämndens fokus och resultatindikatorer 2020-2022

Fokusområden för 2020-2022 är nya och framarbetade genom workshops med äldrenämnden. En del indikatorer är också nya eller ändrade för att på ett bättre sätt mäta följsamhet till de nya fokusområdena.

3.1 Bästa utveckling för alla

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022	Fokusområde från:
Seniorer känner sig trygga och är delaktiga i hur omsorgen utformas. Individens behov är i centrum för utformandet av stödet och samordnas utifrån individens förutsättningar. Psykisk ohälsa och ofrivillig ensamhet motverkas genom förebyggande arbete. Anhöriga och närstående erbjuds stöd och hjälp.	Andel kunder som upplever att de kan påverka hur hjälpen genomförs i hemtjänst		90 %	91 %	92 %	Nämnd
	Andel kunder som upplever att de kan påverka hur hjälpen genomförs i särskilt boende		80 %	80 %	80 %	Nämnd
	Antal unika medarbetare inom hemtjänsten som besöker den enskilde under en period om 14 dagar	11,7	11	10	9	KF
	Andel kunder som sammantaget är nöjda med sin hemtjänst		86 %	86 %	86 %	KF
	Andel kunder som sammantaget är nöjda med sitt äldreboende		78 %	80 %	80 %	KF
	Anhörigstöd - antal kontakter	348	500	1 000	1 200	Nämnd
	Andel personer med insatser från hemtjänst som besväras av ensamhet		13%	12%	11%	KF
	Andel personer med plats på särskilt boende som besväras av ensamhet		20 %	19 %	18 %	KF

Arbete för att nå målet

Nackas seniorer är delaktiga och trygga

Individens behov i centrum IBIC, är ett systematiskt behovsinriktat arbetsätt, som syftar till att individen får sina behov beskrivna på ett likvärdigt sätt i hela landet och att individen får möjlighet att stärka sina egna resurser avseende genomförande av aktiviteter och delaktighet. Genom att införa IBIC säkerställs att den enskilde får hjälp och stöd utifrån sina

individuella behov och inte utifrån tillgängliga insatser. IBIC möjliggör även uppföljning av resultat på individ- och gruppnivå och kvalitetsjämförelser mellan anordnare. Projektet är tvåårigt och startade 2018. Biståndshandläggargruppen har under 2019 utbildats i arbetssättet och IBIC införs januari 2020. Därefter påverkas anordnare av hemtjänst genom förändrade beställningar och annorlunda genomförandeplaner - i syfte att den enskilde ska få stöd och hjälp utifrån sitt individuella behov.

Antalet hemtjänstinsatser som går att få beslut om utan föregående biståndsbedömning utökades under 2018. Det leder till att seniorers självbestämmande över sitt behov av hemtjänst har ökat under 2019 och fortsätter öka i och med ytterligare kunskap om möjligheten till förenklad handläggning.

För att möta kravet på en snabbare process från slutenvården samt öka tillgängligheten för seniorerna påbörjades 2019 ett arbete med förändrat arbetssätt och organisering av biståndshandläggare. Syftet är att den enskilde ska uppleva en samordnad och trygg utskrivningsprocess. Det är ett omfattande omställningsarbete för både myndigheten och för anordnare inom kundvalet för hemtjänst, som fortsätter under 2020.

Kontinuiteten i hemtjänsten är viktig för att den enskilde ska känna trygghet. Under 2019 förbättrades kontinuiteten. Arbetet med att fortsätta förbättra kontinuiteten fortgår genom en god dialog med anordnarna.

Anhörigstödjarnas arbete utvecklas med syfte att fler anhöriga och närstående ska erbjudas stöd.

3.2 Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022	Fokusområde från:
Nacka är en äldrevänlig kommun som ger goda förutsättningar för hälsosamt åldrande och som möjliggör välbefinnande hela livet. Seniorer har möjlighet att välja mellan attraktiva särskilda boenden. Det finns lättillgängliga dagverksamheter och mötesplatser som stimulerar till god fysisk, psykisk- och social hälsa.	Andel kunder i särskilt boende som uppger att de är nöjda med de sociala aktiviteter som erbjuds.		71 %	72 %	73 %	KF
	Antal verkställda beslut i dagverksamhet	115	120	130	140	Nämnd
	Antal besök i träffpunkter och mötesplats					Nämnd
	Andel verksamheter som arbetar med sin miljöpåverkan					Nämnd
	Andel kunder inom hemtjänst som upplever ett gott hälsotillstånd		30 %	31 %	33 %	KF

Det finns inget nuvärde avseende antal besök i träffpunkter och mötesplats samt andel verksamheter som arbetar med sin miljöpåverkan. Efter att nuvärde är mätt kommer målvärden att sättas.

Arbete för att nå målet

Nacka - en äldrevänlig kommun

I strategin för hälsosamt åldrande är målet att Nackas seniorer ska ha goda förutsättningar

för hälsosamt åldrande dvs - processen att utveckla och bibehålla ett funktionstillstånd som möjliggör välbefinnande hela livet. Strategin bygger på världshälsoorganisationens (WHO) globala strategi och handlingsplan för åldrande och hälsa. Under 2020 fortsätter genomförandet av handlingsplanen för en äldrevänlig kommun inom sex strategiska utvecklingsområden. En grundförutsättning för framgång är att Nackas seniorer är delaktiga i genomförandet.

Under 2019 ökades möjligheten för Nackas seniorer att delta i olika hälsofrämjande sociala aktiviteter som stimulerar till god fysisk, psykisk- och social hälsa. Social isolering och ofrivillig ensamhet ska motverkas. Dagverksamheterna har under 2019 fått ändrad inriktning och förändrade kvalitetskrav. Det finns ett behov av ökat antal platser på dagverksamhet och enheten ska arbeta för att fler anordnare ska vilja auktorisera sig i kundvalet. Under 2019 påbörjades en upphandling av öppen mötesplats i Sickla. Seniorer, intresseorganisationer och kunder har bidragit i framtagandet av förfrågningsunderlag och utformning av lokal. 2020 fortsätter arbetet med att öka närvaron på den öppna mötesplatsen.

3.3 Stark och balanserad tillväxt

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022	Fokusområde från:
Välfärden för Nackas seniorer utvecklas i nära samarbete mellan kunder, anordnare, hälso- och sjukvård samt civilsamhället. Tillsammans utvecklar vi effektiva arbetssätt för att möta det ökade antalet seniorers behov.	Andel personer som beviljats särskilt boende och får plats inom 90 dagar	99 %	100 %	100 %	100 %	KF
	Antal personer som har fallskador bland personer 80+ per tusen invånare		79	75	67	Nämnd

Arbete för att nå målet

Samverkan möter det ökade antalet seniorers behov

När Nacka bygger stad bevakas äldreperspektivet i stadsbyggnadsprojekt vad gäller särskilda boenden, trygghetsbostäder och seniorbostäder. Antalet tillgängliga platser på särskilda boenden bevakas så att det fortsätter vara möjligt att verkställa ett beslut inom 90 dagar. Varje år görs en behovsprognos där nästa sträcker sig till 2040. Tillgången till platser på särskilt boende är god. Under året öppnade ytterligare ett särskilt boende, Silver Life i Graninge.

En snabbare utskrivningsprocess från slutenvården kräver god samverkan med slutenvård, primärvård och anordnare för att hemgången ska upplevas trygg. För att minska risken för fall kommer flera insatser behövas, där samverkan och utbildning är viktig. Ett arbete pågår för förändrat arbetssätt och organisering av biståndshandläggare där samverkan med slutenvården kommer ökas.

I syfte att underlätta för seniorer att komma i kontakt med civilsamhällets och föreningars arbete pågår ett projekt med metoden tjänstedesign- *lyssna på seniorer*. Projektet syftar till att öka seniorenns egenmakt i form av en guide med samlad information om kommunala

insatser, vårdgivare, aktiviteter, mötesplatser och organisationer som vänder sig till seniorer bosatta i Nacka. Guiden är tänkt att spridas både digitalt genom app eller portal samt genom tryckt material.

3.4 Maximalt värde för skattepengarna

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022	Fokusområde från:
Äldreomsorgen utvecklas utifrån Nackabornas behov. Insatser som erbjuds håller en hög kvalitet. Medborgarnas krav på hög tillgänglighet och flexibilitet tillgodoses med varierade och effektiva arbetsätt som anpassas efter individens förutsättningar och behov.	Antal kunder som använder välfärdsteknologi inom hemtjänsten	24	160	160	180	Nämnd
	Nackas äldreomsorg är bland de 10 % bästa kommunerna i landet avseende kvalitet och effektivitet		Rank 50 av 235	Rank 40 av 235	Rank 30 av 235	KF
	Andel personer 75 år eller äldre som behandlas med fler än 10 mediciner	25 %	23 %	20 %	20 %	Nämnd
	Andel personer som får god omsorg i livets slutskede på särskilt boende utifrån sju områden i palliativa registret	77 %	90 %	95 %	100 %	Nämnd

Arbete för att nå målet

Välfärdsteknik och insatser av god kvalitet - så möter vi framtiden

Under 2019 infördes mobila trygghetslarm. Även digital tillsyn kommer införas som en insats för att skapa trygghet och självständighet. Arbetet fortgår 2020 med att sprida möjligheten med mobila trygghetslarm och digital tillsyn så att fler får ta del av insatsen.

Arbete med att höja kvaliteten på särskilda boenden och hemtjänst fortgår. På särskilt boende genom bland annat uppföljning av god omsorg i livets slutskede och att det sker läkemedelsgenomgångar. Med hemtjänsten fortsätter utvecklingsråden kontinuerligt med fokus på seniorers delaktighet och en förbättrad kontinuitet. Ett fortsatt förtroendefullt samarbete med våra anordnare möjliggör en höjning av kvaliteten.

4 Jämförelser med andra kommuner

Kostnaden för äldreomsorg i Nacka var 54 076 kr per invånare 2018.

Nettokostnadsavvikelsen är ett effektivitetsmått på hur nettokostnaden står sig mot förväntad referenskostnad baserad på flera demografiska variabler. Nacka kommuns nettokostnadsavvikelse förbättras från -6,3 % till -8,9 % samtidigt som Stockholm ligger oförändrad på -6. Störst förbättring gör Sollentuna som går från -5,3 % till -10,5 %. Skillnaden varierar mellan -2 % för Danderyd och -17,6 % för Täby.

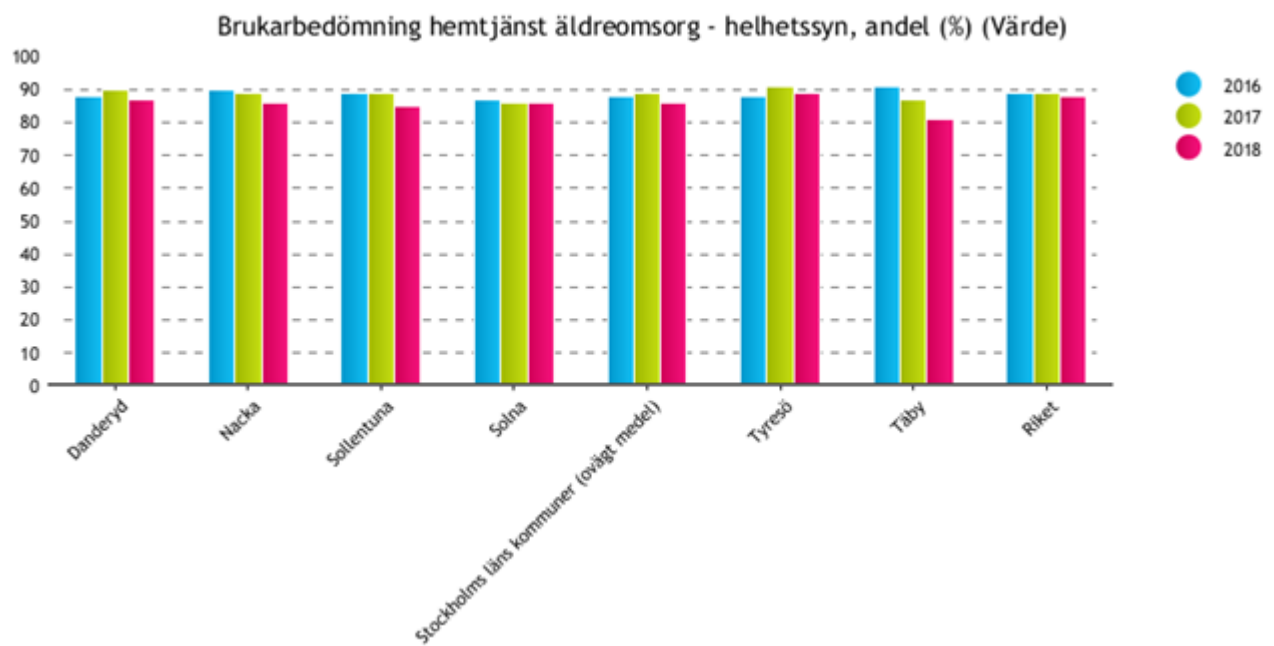
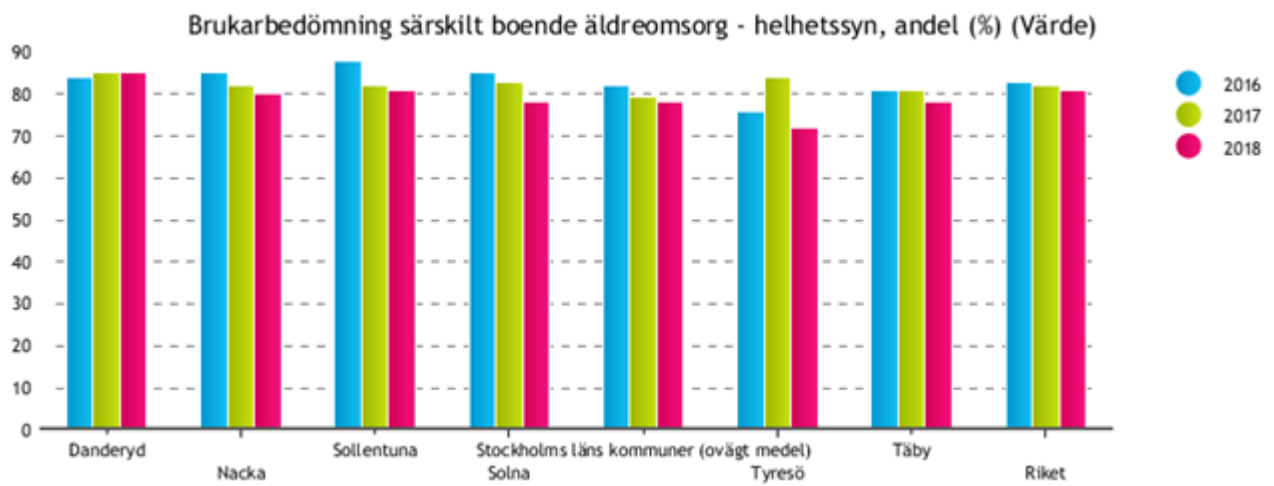
Andelen kunder som har hemtjänst och uppger att de är nöjda/ganska nöjda sjunker i Nacka och i våra jämförelsekommuner. Jämfört med riket ligger Nacka kommun nu sämre där riket visar en större jämnhet. Nacka kommun ligger numera i kategorin med de 20% lägst kundnöjdhet.

Andelen kunder som är nöjda/ganska nöjda sjunker i särskilt boende och i våra jämförelsekommuner samtidigt som riket ligger stabilt. Nackas kommun ligger nu bland de 40 % med lägst kundnöjdhet. Om Nacka kommun sjunker ytterligare 3 punkter kommer Nacka vara i kategorin med 20 % lägst kundnöjdhet.

För hemtjänst ökar kostnaden per brukare på grund av checkhöjningen samt ökat antal timmar per kund. På särskilt boende ligger ökningen om i paritet med checkhöjningen.

	Nacka	Danderyd	Sollentuna	Solna	Tyresö	Täby	Sthlms län	Riket	Måttår
Kostnad äldreomsorg, kr/inv 65+	54 076	70 843	54 578	60 628	51 437	49 358	54 487	-	2018
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg %	-8,9	-2	-10,5	-16,3	-11	-17,6	-6	-	2018
Invånare 65+ i särskilda boendeformer, andel (%)	4,1	5,1	4	4,4	3,4	4	3,7	-	2018
Invånare 65+ med hemtjänst i ordinärt boende, andel (%)	10,3	7,7	11,6	7,1	7,3	11,7	8,2	-	2018
Andel mkt nöjd/ganska nöjd med hemtjänsten som helhet (%)	86	87	85	86	89	81	86	88	2018
Andel mkt nöjd/ganska nöjd med särskilt boende som helhet (%)	80	85	81	78	72	78	78	81	2018
Kostnad för hemtjänst per kund och år (kr)	154 296	154 296	124 801	231 098	226 690	121 815	198 094	-	2018
Kostnad per särskilt boende äldre (kr)	841 490	916 535	918 779	927 695	842 325	807 391	922 153	-	2018

Källa: Kolada

5 Resursfördelning

5.1 Ramärendet

Äldrenämndens budget är baserad på förväntad volymutveckling utifrån kommunens befolkningsprognos och innevarande års volymutveckling. I ramärendet tillfördes nämnden 9,3 miljoner kronor varav 1,5 miljoner avser motsvarande cirka 2 helårsplatser i särskilt boende (check). Budget för verksamhet med beslut enligt LSS har tillförts 6 miljoner kronor inklusive prisuppräknning för volymökning från Socialnämnden. Dagverksamheten tillfördes 1,3 miljoner kronor för ökade volymer. Hemtjänst natt och larm ökar i samma utsträckning som hemtjänst och har i ramärendet räknats upp med befolkningsprognos med 0,7 miljoner kronor.

5.2 Nämndyttrande

Läsanvisning: Nedan beskrivs Nämndens yttrande för varje budgetrad i tabellen nämndens resursfördelning och kolumnerna volym respektive satsning.

Hemtjänst, ledsagning och avlösning

Insatserna hemtjänst, ledsagning och avlösning hör till samma kundval men har redovisats uppdelat per insats i tabellen nämndens resursfördelningstabell nedan.

Äldrenämnden ser en trend för hemtjänst avseende flera utförda timmar per kund. Ökningen beror på snabbare utskrivningsprocess från slutenvården, ett halverat antal korttidsplatser samt den demografiska utvecklingen.

Volymer

Budgetramen för hemtjänst ökas med 2,9 %, 5,3 miljoner kronor i ramärendet. I förändringen ligger ett antagande om en förväntad befolkningsökning 2020. Utifrån utfall 2019 och prognos avseende antal kunder och hemtjänststimmar föreslås att budgetramen ökas med ytterligare 4,8 miljoner kronor varav 3,5 miljoner kronor avser ökningen 2019.

Kostnader för placering på särskilt boende jämfört med över 160 timmar hemtjänst

Idag kostar en plats på särskilt boende 645 tusen kronor i snitt vilket motsvarar kostnaden för 125 timmar hemtjänst per månad. Med anledning av nya rättsfall som ger kommunen rätt att ge kunden den mest kostnadseffektiva lösningen bör Nacka kommun ta fram riktlinjer avseende beviljande av hemtjänst i förhållande till kostnaden för insatsen. Under juli 2019 har 27 kunder, 2,1% av antalet personer med beviljad hemtjänst, mer än 160 timmar per månad i snitt över en mätperiod av 18 månader. Det kostar 9,6 miljoner kronor mer per år än vad en plats på särskilt boende skulle kosta i snitt, om individens behov kan tillgodoses med särskilt boende. Om den enskilde har hemtjänst i mer än 6 månader med 160 timmar eller mer i omfattning är det mer kostnadseffektivt att erbjuda andra insatser såsom särskilt boende. Om beslutet är av tillfällig karaktär och kortare än 6 månader och den enskilde bedöms klara sig med mindre än 160 timmar ses ingen effektivisering.

Äldrenämnden kommer att uppdra till äldreheten att utforma riktlinjer för begränsning av antalet timmar för hemtjänst avseende kostnader för insatserna. En förändring med begränsning av antalet timmar över 160 timmar per månad under en 6 månaders tid bedöms spara 1 miljon kronor per år och ses som en långsiktig satsning på effektivisering för att klara den demografiska utvecklingen.

	År 1	År 2	År 3	År 4	Totalt
Besparing över tid maxgräns 160 timmar, tusentals kronor	1 000	2 000	3 000	4 000	10 000

Satsning - Checkbelopp

Äldrenämnden ser behovet av satsningar på att bibehålla kvalitet inom hemtjänsten. Nacka kommun har sedan 2015 fallit i kundnöjdhet och är numera bland de 20% som uppvisar lägst kundnöjdhet i riket. Nämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja en höjning av checkbeloppet med 2 kronor från 399 kronor till 401 kronor vilket motsvarar en höjning med 0,5 %. Satsningen innebär ökad kostnad om 1 miljon kronor där nämnden avser att självfinansiera genom ovan resonemang om att erbjuda den mest kostnadseffektiva insatsen utifrån individens behov. Detta för att Nackas kundval för hemtjänst ledsagning och avlösning ska vara attraktivt och konkurrenskraftigt för hemtjänstanordnare och kunna säkerställa bästa utveckling för alla i enlighet med Nackas övergripande mål.

Nyckelfria lås

Äldrenämnden har genomfört en satsning med hjälp av riktade statsbidrag mot välfärdsteknik såsom mobila trygghetslarm med gps där avtalet med leverantören avslutades i förtid. Istället vill Äldrenämnden använda det riktade statsbidraget på välfärdsteknik i form av nyckelfria lås till kunder inom hemtjänst och/eller natt- larmpatrull. Syftet är att öka tryggheten för kunden genom ett säkrare nyckelsystem och minska tiden för att larmpatrullen kan vara på plats vid larm. För anordnaren och utföraren ger det effektiviseringsvinster i form av minskad tid för nyckelhantering samt färre resor och förbättrad arbetsmiljö. Satsningen ligger i linje med att vara en företagervänlig kommun. Satsningen är en effektivisering som hemtjänstanordnarna var för sig inte kan lösa och motsvarar en checkhöjning om cirka 1,5 % över tid. Statsbidraget beräknas finansiera satsningen första två åren och är sedan förbrukat. Därefter behövs en driftbudget om 500 tusen kronor som självfinansieras inom Äldrenämnden.

Hemtjänst avgiftsmodell

Äldrenämnden ser behovet av att se över avgiftsmodellen för hemtjänst och föreslår kommunfullmäktige att ge nämnden i uppdrag att utreda hur en förändrad avgiftsmodell bättre kan balansera kommande kundökning.

Sammanlagning

Äldrenämnden genomförde 2018 en normalisering av checkbeloppet för hemtjänst, ledsagning och avlösning. Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att lägga samman raderna som nu har samma checkbelopp och avser samma typ av verksamhet under samma rad och döpa den till Hemtjänst – check.

Dagverksamhet för äldre

Volymer

Efterfrågan på dagverksamhet har ökat under året efter satsningen på uppdelning mellan demens och social inriktning samt förändrade kvalitetskrav. Dagverksamheten har ökat från 79,5 i snitt 2018 till 108 per september månad och beräknas nå nuvarande kapacitetstak om 120 kunder under 2020. Under 2020 planerar Ektorps att utöka verksamheten med 14 platser. Utifrån utfall 2019 och prognos avseende antal kunder och timmar föreslås att budgetramen ökas med ytterligare 1,3 miljoner kronor jämfört med ram varav 0,1 miljoner kronor avser ökningen 2019.

Satsning

Nämnden föreslår kommunfullmäktige att höja ersättningen med 2,5 % för att fortsätta satsningen och skapa underlag för att få in privata aktörer i kundvalet då behovet av fler platser är stort. Förslaget om förändring av checkbelopp för dagverksamheten innebär att

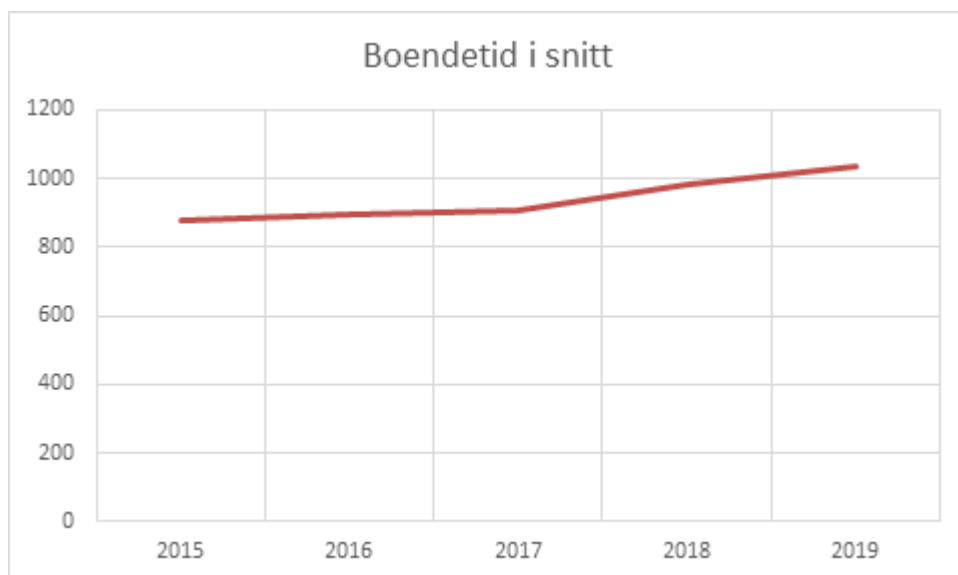
kostnaderna ökar med 220 tusen kronor och självfinansieras genom sänkning inom övriga verksamheter, nämnd och nämndstöd.

Särskilt boende - check

Nacka kommun har sedan 2015 fallit i kundnöjdhet. Effektivitetsmålet nettokostnadsavvikelse tyngs av särskilt boende. Kvalitetsmässigt blev 2018 ett bättre år än 2017 där flera av de mjuka variablerna blir bättre. Äldrenämnden vill hålla i detta trendbrott och fortsätta satsa på särskilt boende.

Volym

Äldrenämnden ser en trend där antalet 90 år och äldre i större utsträckning får särskilt boende. Trenden består i att de som har ett beslut om särskilt boende bor där en längre tid. Boendetid i snitt på särskilt boende är idag 1035 dagar eller 2,8 år, en ökning från 2015 då boendetid var 877 dagar eller 2,4 år. Det betyder att varje placering kostar 337 tusen kronor mer 2019 än kostnaden för samma placering 2015, räknat i 2019 års priser. Ökningen av boendetiden kan ha två förklaringar. Dels att särskilt boende beviljas i hög grad och att vi lever längre. De sista tre åren har antalet utomkommunala ansökningar som leder till placeringar ökat. I ramärendet finns ett antagande om ökning av antalet boendeplatser utifrån budgeterat antal platser, ökning utifrån befolkningsprognos och starten av Grånings särskilt boende i september 2019. Totalt finns det 830 platser i Nacka kommun och 684 används av Nackabor idag. Resterande köps av andra kommuner. Insatsen särskilt boende har haft en trendbrytande volymökning mellan maj och augusti om 11 platser. Normalt brukar sommarmånaderna innebära en volymminskning. Per augusti månad har äldrenämnden 684 platser på särskilt boende och ett årssnitt på 676 platser med rak framräkning mot budgeterade 665 platser. Utifrån utfall 2019 och prognos avseende antal platser föreslås att budgetramen ökas med ytterligare 13,1 miljoner kronor jämfört med ram varav 7,5 miljoner kronor avser ökningen 2019.

Åldersfördelning särskilt boende	2018	2019	Förändring
65-79	1%	1%	0%

Åldersfördelning särskilt boende	2018	2019	Förändring
80-89	11%	9%	-2%
90-	28%	33%	5%
Totalt	667	683	16

Satsning

Vi ser vikande kundnöjdhet för särskilt boende. Äldrenämnden ser behovet av en satsning men klarar inte av att självfinansiera en höjning av checkbeloppet. För att fortsätta bibehålla kvalitet på särskilt boende föreslår nämnden kommunfullmäktige att bevilja en höjning av checkbeloppet om 1,5% för 6,7 miljoner kronor.

Särskilt boende - avtal

Volymer

Inom budgetramen återfinns kostnader för boenden med väldigt olika platskostnader, till exempel plats med psykiatrisk inriktning och boendepå plats på hem för vård och boende (HvB) som kostar betydligt mindre. Budgeterad platskostnad är för närvarande i fas.

Satsning

Ingen satsning.

Övriga verksamheter

Som en konsekvens av reglementesändringen, som gjordes inför 2019, avseende en förflyttning av ansvaret för folkhälsa för personer över 65 år från Äldrenämnd till Fritidsnämnd pågår en utredning om eventuell överflytt av budgetmedel.

Nämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja en byte av namn för raden folkhälsa till förebyggande insatser för att bättre beskriva verksamheten.

Volymer

Hemtjänst natt och larm ökar i samma utsträckning som hemtjänst och har i ramärendet räknats upp enligt befolkningsprognosen med 700 tusen kronor.

Kapitalkostnader om 2,923 miljoner missades i ramärendet och återförs till övrig verksamhet.

Satsning

Lagen om utskrivningsklara

Region och kommun har i uppdrag att samordna insatser på alla nivåer med den enskilde i fokus. Det ställs höga krav på effektiv samverkan, tillgänglighet och bemanning som möter en snabb utskrivningsprocess. Utskrivningsprocessen ska upplevas som trygg och samordnad för den enskilde. Ett nytt betalningsansvar träder i kraft 2020 som innebär en kraftigt ökad kostnad för kommunen om den enskilde är kvar på sjukhus efter att denne är utskrivningsklar. Det finns en modell framtagen där betalningsansvaret stärks ytterligare 2021 med risk för ytterligare ökade kostnader för kommunen, både vad gäller antalet dagar samt kostnaden per dygn.

Under en månad är ca 120 äldre utskrivningsklara varav många av dessa har behov av kommunens insatser. För att möta en snabbare process från slutenvården samt öka tillgängligheten påbörjades under 2019 ett arbete med förändrat arbetssätt och organisering av biståndshandläggare. Syftet är att den enskilde ska uppleva en samordnad och trygg utskrivningsprocess samt att minska kostnader för utskrivningsklara. Det är ett omfattande

omställningsarbete för både myndigheten och för anordnare inom kundvalet för hemtjänst, som är ofinansierat.

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård började gälla 2018 och den regionala överenskommelsen antas inför 2019. Kostnadsansvaret för kommunen ökar dels genom ett ökat ersättningsbelopp men också att antalet dagar innan kommunens kostnadsansvar träder in går från fem till två dagar och under 2021 till 1,3 dagar. Ersättningsbeloppet för överskjutande dagar på sjukhus är fastställt till 7 800 kr. Trots förändrat arbetssätt och organisering av biståndshandläggare för att möta en snabb utskrivning beräknas ändå kostnader uppstå för utskrivningsklara dagar. Nämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja en förstärkning om 1 005 tusen kronor för att täcka kostnadsökningen för lagen om utskrivningsklara.

Den officiella statistiken visar medelvårdtid som utskrivningsklar som bygger på de vårdtillfällen då patienten varit utskrivningsklar minst 1 dag där dag 0 inte är inräknad.

Månad	Nacka
Maj	6,8
Juni	5,2
Juli	4,4

Nämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja en byte av namn för raden medicinskt färdigbehandlade till kostnad utskrivningsklara för att bättre beskriva verksamheten.

Nattpatrull och larmpatrull

Nämnden föreslår kommunfullmäktige att höja ersättningen med 1 % för nattpatrull och larmpatrull inför omförhandling av avtalet. Förslaget om förändring av ersättning för nattpatrull och larmpatrull innebär att kostnaderna ökar med cirka 140 tusen kronor och självfinansieras genom sänkning inom övriga verksamheter.

Matdistribution

Äldrenämnden har de senaste åren haft ett underskott på matdistribution och en oförändrad avgift. Matdistribution ska självfinansieras och avgiften bör justeras för att bättre matcha kostnaden. Nämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja en höjning av avgiften från 51 kronor till 54 kronor för att åter ha självfinansierad matdistribution.

Robotprojekt - automatisering av myndighetsutövning

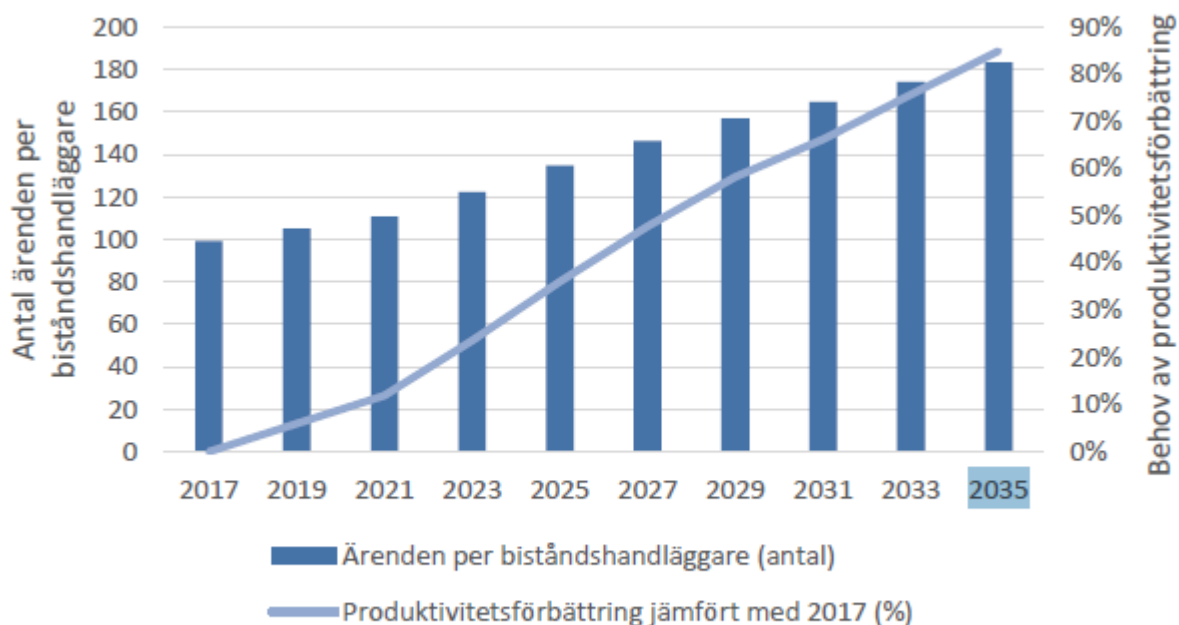
Äldrenämnden står inför stora effektiviseringskrav på myndighet och huvudmannaskap för att växa utan att växa och vill utreda möjligheterna till automatisering av avgiftsbeslut och bostadsanpassningsbidrag med hjälp av kommunens robot, Jasmin. Nämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja projektmedel för utredning och införande. Projektet bedöms kosta cirka 750 tusen kronor under 2020 och kan inte finansieras inom befintlig budget.

Myndighet och huvudmannaskap

Volym

För att äldre enhetens biståndshandläggare ska klara den uppskattade ökningen av antalet ärenden, till följd av ökningen av antalet äldre, kommer produktiviteten att behöva öka med 85 procent till 2035.

Figur 8. Prognos över hur antal ärenden per handläggare kommer förändras när antalet seniorer ökar mellan 2017 och 2035

Källa: Nacka kommuns befolkningsprognos 2017 - 2035, Registerutdrag Combine 2017-10-18 och uppgifter från äldrearbeten

En ekonomi i balans

Sedan våren 2017 har det funnits en åtgärdsplan för myndighet och huvudmannaskap för äldrenämnden. Under 2018 gjordes driftinskränkningar av fyra tjänster samt en omorganisering från tre grupper till två inom äldreheten i syfte att nå budget i balans avseende myndighet och huvudmannaskap. För 2019 är budgeten för myndighet och huvudmannaskap i balans. För 2020 ser äldrenämnden behovet av ytterligare en effektivisering om 1,1 miljoner kronor för att klara av löneökning och höjning av PO-pålägg. Då är den effektivisering som krävs för att hantera ett ökat antal ärenden ej inräknad.

Satsning

För att seniorerna ska få omsorg utefter behov samt att utskrivningsprocessen från sjukhus ska fungera krävs att bemanningen upprätthålls även under semestertider. Inom äldreomsorgen fattas lika många eller fler beslut under sommaren som under resten av året. För att kunna upprätthålla tillgänglighet och kvalitet i myndighetsutövningen även under semestermånaderna med hjälp av semestervikarier behöver budgeten för myndighet och huvudmannaskap ökas med 300 tusen kronor.

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja kompensation för höjningen av PO-pålägget om 500 tusen kronor samt kompensation för löneökning om 450 tusen kronor för att bibehålla kvaliteten i myndighetsutövningen. Under 2020 sker ett förändrat arbetsätt och organisering av biståndshandläggare som väntas ge effektivitetsvinster i form av att hantera ökningen av antalet äldre och antalet ärenden över tid.

Lagstiftning

Från den 1 januari 2019 blev fler välfärdstjänster tillståndspliktiga i enlighet med regeringens proposition 2017/18:158 Ökade tillståndskrav och särskilda regler för upphandling inom välfärden. Detta innebär att hemtjänst enligt socialtjänstlagen 2001:453 (SoL) nu kräver tillstånd från Inspektionen för vård- och omsorg (IVO). De som redan

bedriver en verksamhet får fortsätta göra det under förutsättning att de har ansökt om tillstånd hos IVO senast den 1 mars 2019. Samtliga anordnare har ansökt om tillstånd men det finns en risk att anordnare inom hemtjänsten inte uppfyller villkoren och får tillstånd. De nya reglerna ställer krav på insikt, lämplighet och ekonomiska förutsättningar.

Lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård 2017:612 trädde i kraft 1 januari 2018 och det finns förslag om ny regional överenskommelse som förväntas bli klar under 2019. Den nya lagen syftar till att främja en god vård och en socialtjänst av god kvalitet för enskilda som efter utskrivning från slutenvård behöver insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller den landstingsfinansierade öppna vården. I detta syfte ska lagen särskilt främja att en patient med behov av insatser skrivs ut från den slutna vården så snart som möjligt efter det att den behandlande läkaren bedömt att patienten är utskrivningsklar.

Nämnderna resursfördelning, nettoredovisning (tkr)

Verksamhet (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos 2019 T2	Förändring						Budget 2020			Skillnad 2019 och 2020	budgetram 2020	
				Ramände intäkter	Ramände kostnader	Volym intäkter	Volym kostnader	Satsning intäkter	Satsning kostnader	Intäkter	Kostnader	Netto			tkr
Hemtjänst - check	-187 498	-182 635	-187 635	26 300	-214 148	1 389	-6 227				27 689	-220 375	-192 686	-10 051	5%
Trygghetsslarm - ej check	-8 748	-9 282	-9 282	2 200	-11 733						2 200	-11 733	-9 533	-251	3%
Dagverksamhet äldre - check	-6 875	-6 280	-6 280	600	-8 154	242	-1 499		-220	842	-9 873	-9 031	-2 751	30%	
Ledsagning - check	-1 479	-1 205	-1 205	60	-1 298					60	-1 298	-1 238	-33	3%	
Avlösning - check	-1 479	-1 322	-1 322	70	-1 428					70	-1 428	-1 358	-36	3%	
Korttidsvård - ej check	-19 410	-19 410	-18 000	2 390	-22 324		2 600			2 390	-19 724	-17 334	2 076	-12%	
Verksamhet med beslut enl LSS	-15 607	-15 607	-15 887		-21 587					0	-21 587	-21 587	-5 980	28%	
Särskilt boende - check	-435 147	-428 708	-426 924	24 000	-454 207	851	-14 552		-6 659	24 851	-475 418	-450 567	-21 859	5%	
Särskilt boende - avtal	-44 304	-44 068	-41 941	2 208	-46 170					2 208	-46 170	-43 962	106	0%	
Övrig verksamhet	-40 149	-40 268	-40 268	1 295	-36 182	50	-3 928		-530	1 345	-40 640	-39 295	973	-2%	

Verksamhet (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos 2019 T2	Förändring				Budget 2020				Skillnad 2019 och 2020	budgetram 2020	
Myndighet & Huvudmannaskap	-44 958	-46 095	-46 095	0	-46 094			-1 250	0	-47 344	-47 344	-1 249	3%	
Nämnd och nämndstöd	-1 605	-1 605	-1 605		-1 605			0	-1 605	-1 605	0	0%		
Summa	- 807 259	- 796 485	- 796 444	59 123	-864 929	2 532	-23 606	0	-8 659	61 655	-897 194	-835 539	-39 054	5%
Summa	- 807 259	- 796 485	- 796 444	59 123	-864 929	2 532	-23 606	0	-8 659	61 655	-897 194	-835 539	-39 054	- 0,6

Nämnderna resursfördelning, volymredovisning

(Antal) Verksamhet	Volymenhet	Ram- ärende	Nämnd- yttrande (Förändring)	Central- justering	Budget 2020	Kommentar
Särskilt boende kundval	årsplats	667	21		688	
Särskilt boende avtalsplatser	årsplats	43			43	
Hemtjänst	timmar	521 417	335		521 756	Räknade 2018 års nettokostnad i ramärendet
Ledsagning	timmar	3 484	2		3 486	
Avlösning	timmar	3 822	2		3 825	

6 Checkar och avgifter

Förslag checkar

Äldrenämnden ser behovet av satsning på bibehållen kvalitet inom hemtjänsten. Nämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja en höjning av checkbeloppet med 2 kronor från 399 kronor till 401 kronor vilket motsvarar en höjning med 0,5 %. Satsningen innebär ökade kostnader om 1 miljon kronor där nämnden avser att självfinansiera genom att erbjuda den mest kostnadseffektiva insatsen där individens behov tillgodoses. Detta för att Nackas kundval för hemtjänst ledsagning och avlösning ska kunna säkerställa bästa utveckling för alla i enlighet med Nackas övergripande mål och vara attraktivt och konkurrenskraftigt för hemtjänstanordnare.

	Hemtjänst	Ledsagning	Avlösning	
Nuvarande check per timme (kr)	399	399	399	
Förslag till check per timme (kr)	401	401	401	
Förändring (kr)	2	2	2	
	Hemtjänst	Ledsagning	Avlösning	Total
Äldrenämnden budget (tkr)	-187 848	-1 238	-1358	-190 444
Förslagets ekonomiska konsekvens per år	-939	-6	-7	-952

Särskilt boende

Vi ser vikande kundnöjdhet för särskilt boende. Äldrenämnden ser behovet av en satsning men klarar inte av att självfinansiera en höjning av checkbeloppet. För att fortsätta bibehålla kvalitet på särskilt boende föreslår nämnden kommunfullmäktige att bevilja en höjning av checkbeloppet om 1,5% för 6,7 miljoner kronor.

Dagverksamhet

Nämnden föreslår kommunfullmäktige att höja ersättningen med 2,5 % för att fortsätta satsningen och skapa underlag för att få in privata aktörer i kundvalet. Förslaget om förändring av checkbelopp för dagverksamheten innebär att kostnaderna ökar med cirka 220 tusen kronor och självfinansieras genom sänkning inom övriga verksamheter.

	Dagverksamhet med social inriktning	Dagverksamhet med demensinriktning
Ersättning per närvarotillfälle 2019	700 kr	800 kr
Ersättning per närvarotillfälle 2020	717 kr	820 kr

Nattpatrull och larmpatrull

Nämnden föreslår kommunfullmäktige att höja ersättningen med 1 % för nattpatrull och larmpatrull inför omförhandling av avtalet. Förslaget om förändring av ersättningen för nattpatrull och larmpatrull innebär att kostnaderna ökar med cirka 140 tusen kronor och självfinansieras genom sänkning inom övriga verksamheter.

Matdistribution

Äldrenämnden har de senaste åren haft ett underskott på matdistribution och en oförändrad avgift. Matdistribution ska självfinansieras och avgiften bör justeras för att bättre matcha kostnaden. Nämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja en höjning av avgiften från 51

kronor till 54 kronor för att åter ha självfinansierad matdistribution.

7 Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2040

Fram till 2035 kommer antalet seniorer att öka från 16 000 till 24 000, en ökning på cirka 33 procent. Andelen 80 år eller äldre kommer att öka från att utgöra en fjärdedel till att utgöra en tredjedel. I snitt bor ca 1 % av 65-79 åringarna, 9 % av 80-89 åringarna och 33 % av 90-åringarna på särskilt boende. Enligt prognosen kommer ytterligare cirka 650 personer att ha behov av särskilt boende till 2035. Antalet hemtjänstkunder kommer öka med cirka 90 procent fram till 2035. Då har hänsyn inte tagits till faktorer som kan minska behovet av hemtjänst så som att hälsan förbättras, ny välfärdsteknik etc.

Äldrenämnden har tagit fram en strategi för hälsosamt åldrande. Strategin utgår ifrån att kostnaderna inom äldreomsorgen är påverkbara eftersom de främst uppstår när seniorer drabbas av funktionsnedsättningar. Med strategin pekar äldrenämnden ut utvecklingsområden som ska ge seniorer förutsättningar att vidmakthålla en god hälsa, känna välbefinnande och bidra till samhället så länge som möjligt.

Kompetensförsörjningen står för stora utmaningar. Bristen på kompetens riskerar att urholka kvaliteten för seniorerna. Det stora antalet medarbetare inom äldreomsorgen finns bland anordnare och utförare som konkurrerar om medarbetare med rätt kompetens. Incitament behövs för att skapa möjligheter att använda rätt kompetens för rätt arbetsuppgifter. Ekonomiska förutsättningar för att rekrytera, behålla och attrahera personal blir avgörande samt utveckling av digitalisering och ny teknik.

8 Övriga uppdrag

Inga särskilda uppdrag har tilldelats äldrenämnden.

9 Motioner

Inga motioner har remitterats för beredning i ärendet.